

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO 26.10.2017**HE 106/2017 vp, HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2018, ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALAN PÄÄLUOKKA****ULKOASIAINMINISTERIN KUULEMISEEN 26.10.2017 ESITETTYJEN ENNAKOKYSYMYKSET JA NIIHIN VASTAUKSIA**

- Miten järjestöjen hankehaut (mom. 24.90.50 Eräät valtionavut) ovat toteutuneet? Miten vuoden 2017 määräraha jakautuivat?
 - o Eräät valtionavut –momentille (24.90.50) oli vuoden 2017 talousarvioesityksessä varattu yhteensä 1 341 000 euroa, josta 941 000 euroa yleisiin UM:n toimialaan liittyviin tukiin, ja 370 000 euroa kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen. Loput 30 000 euroa oli varattu ulkoministerin kabinetin käyttöön.
 - o Yleiset valtionavut UM:n toimialalla
 - § Aiemmin järjestöt ovat saaneet avustusta tältä momentilta ilman yleistä hakuprosessia. Vuoden 2017 rahoituksen osalta on koordinoitu avoimet hakukierrokset, ja uusi menettely avasi mahdollisuuden avustuksen hakemiseen myös järjestöille, joita ei aiemmin ole tuettu. Yleisten tukien hakuaikaa oli kaksi viikkoa marraskuun 2016 alussa.
 - § Eri järjestöjen toimintaan vuodelle 2017 tarkoitettujen yleisavustusten myöntämisen kriteerinä oli, että tuettavien järjestöjen toiminnan tulee liittyä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisiin linjauksiin ja kansainvälisiin sitoumuksiin sekä ulkoasiainministeriön toimialaan. Lisäksi hakukierrokselle oli määriteltä selkeät temaattiset painopisteet, joiden lähtökohtana käytettiin valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon tavoitteita. Hakukierroksen painopisteet ovat sääntöpohjainen kansainvälinen yhteistyö, konfliktinehkäisy ja rauhanvälitys, ihmisoikeudet ja demokratia ulko- ja turvallisuuspolitiikassa, sekä laaja-alainen transatlanttinen yhteistyö.
 - § Hakukierroksella arvioitavia hakemuksia saapui yhteensä 16, haetun tuen yhteenlaskettu summa oli 2 007 660 euroa.
 - § Hakemuksista laadittiin kooste tarkistaen samalla olivatko hakemukset muodollisesti korrekkeja ja pyytään mahdollisia lisäselvityksiä järjestöiltä. Tämän jälkeen hakemukset lähetettiin asiantuntijalausunnoille eri yksiköihin järjestön toimialasta riippuen. Pisteytysmenettelyä hyödyntäen ulkoasiainministeriö päätti tammikuussa 2017 valtionapujen myöntämisestä.
 - § Vuonna 2017 tukea myönnettiin yhteensä 911 000 euroa, kymmenelle eri järjestölle kuudestatoista hakeneesta. Vuoden 2017 määrärahat jakautuivat seuraavasti:
 - Crisis Management Initiative ry; myönnettiin 250 000 euroa
 - Suomen YK-liitto ry; myönnettiin 220 000 euroa
 - Laajan turvallisuuden verkosto ry (WISE); myönnettiin 140 000 euroa
 - Suomen Atlantti-Seura ry; myönnettiin 80 000 euroa
 - Saamelaisneuvosto; myönnettiin 51 000 euroa
 - Suomen Punainen Risti; myönnettiin 50 000 euroa
 - Kuurojen Maailmanliitto; myönnettiin 40 000 euroa
 - SaferGlobe Finland ry; myönnettiin 35 000 euroa
 - Finnwatch ry; myönnettiin 25 000 euroa
 - Ahvenanmaan rauhaninstituutti; myönnettiin 20 000 euroa
 - o Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotuksen valtionavut
 - § Ulkoasiainministeriö teki helmikuussa 2017 päätökset näistä valtionavuista
 - § Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedottamiseen suunnattujen valtionavustusten tarkoituksena on lisätä Euroopan unioniin liittyvää tietoutta Suomessa. Avustuksilla edistetään kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedottamista ja kansalaisten perustietoa Euroopan unioniin ja Suomen, EU-jäsenyyteen liittyvistä kysymyksistä.

- § Vuoden 2017 hakukierroksen painopisteitä olivat perustieto EU:sta ja Suomen EU-jäsenyydestä, EU:n tulevaisuus ja brexit, EU ja arktinen, talous- ja kauppapolitiikka sekä nuorten Eurooppa. Yksivuotinen avustus on tarkoitettu Suomessa tapahtuvaan tiedottamiseen.
- § Hakemuksia saapui ministeriöön määräaikaan mennessä yhteensä 39 järjestöltä 53 hankkeeseen. Haetut tiedotustuet olivat 3 000 – 49 000 euroa, yhteensä noin 955 000 euroa. Hakemusten perusteella ulkoasiainministeriö myönsi valtionavustusta seuraaville 36 järjestöille:
- Avoin yhteiskunta ry
 - Eettisen kaupan puolesta ry (eetti)
 - EKSO - Euroopan kulttuuriyhdistys ry
 - EU:n Vastainen Kansanrintama ry
 - Eurooppalainen Suomi ry
 - Eurooppalaiset ry
 - Eurooppanuoret ry
 - EYP Finland ry
 - Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun vanhempainyhdistys ry
 - Ihmisoikeusliitto ry
 - Kansallinen Sivistysliitto ry
 - Kansanvalistusseura rs
 - Kehys ry
 - Kuurojen Liitto ry
 - Laajan turvallisuuden verkosto ry – WISE
 - Lääkärin sosiaalinen vastuu ry
 - Maaseudun Sivistysliitto ry
 - Nuorten Akatemia ry
 - SaferGlobe Finland ry
 - Schuman-seura ry
 - Spartacus-säätiö rs
 - Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi ry
 - Suomen OneWorld-portaaliyhdistys
 - Suomen Rauhanliitto ry
 - Suomen Sadankomitea ry
 - Suomen Talousdemokratia ry
 - Suomen YK-liitto
 - Tigern rf / Ny Tid
 - Turun lähiradioyhdistys ry
 - Työväen Sivistysliitto TSL ry
 - Vapaus Valita Toisin - VVT ry
 - Vasemmistofoorumi ry
 - Venäläinen Kulttuuri-Demokraattinen Liitto ry
 - Vihreä Sivistysliitto ry
 - Ydin-julkaisut ry sekä
 - Yhteiset Lapsemme ry
- Kannattaako, ja miksi Suomen kannattaa olla läsnä Afganistanissa?
- o Arvio lähetystön tarpeellisuudesta ottaen huomioon sen aiheuttamat kustannukset.
 - § Afganistan näyttää merkittävää roolia Suomen ulkopoliitikassa. Suomen tehtävänä on vaikuttaa maan vakauteen kehityspolitiikan sekä siviili- että sotilaallisen kriisin hallinnan keinoin. Muuttoliike Afganistanista Eurooppaan on suuren luokan asia. Afganistanin alueellinen rooli on merkittävä ja sen vakaus heijastuu globaaliin turvallisuuteen. Suomen edustusto seuraa yllämainittuja asioita päivittäin ja sen rooli on ratkai-

- seva vakaamman Afganistanin, vakaamman alueellisen kehityksen ja turvallisemman Euroopan rakentamisessa.
- § Afganistanin tulevaisuus on mitä suuremmissa määrin kansainvälisen yhteisön keskeisempiä asioita. Suomen valtionhallinto saa tarvittavan tiedon sekä raportoinnin että vaikuttamistyön kautta Suomen suurlähetystöstä Kabulista.
 - o Edustusto seuraa alueen turvallisuuskehitystä ja muuttoliikettä
 - § Suomen turvallisuuspoliittisena intressinä on vakaa ja vauraampi Afganistan. Mikäli Afganistanin hauras kehitys jostain syystä heikkenisi, olisi sillä suoria vaikutuksia globaaliin turvallisuuteen, mutta myös Suomen omaan turvallisuuteen. Ei ainoastaan ihmisvirtojen muodossa, vaan kansainvälinen terrorismi saisi enemmän jalansijaa maassa ja sen vaikutuksen tunnettaisiin kaikkialla maailmassa ml. Suomi.
 - § Kabulin suurlähetystö seuraa laajempaa alueellista kehitystä. Kabulissa on läsnä laaja diplomaattikunta ykkössarjan diplomaatteja, mikä lisää suomalaisten vaikuttamis- ja tiedonsaantimahdollisuuksia alueella.
 - § Muuttoliike (ja palautuskysymysten) koordinoinnin ja seurannan takia Kabulissa pitää olla paikan päällä. Suomi toimii Kabulissa ja EU:ssa osana samanmielisten maiden ryhmiä (Core group; EURINT- ja Oslo Group -yhteistyö), jotka pyrkivät edistämään toimivia palautusjärjestelyjä Afganistanin kanssa.
 - § EU allekirjoitti 3.10.2016 Afganistanin kanssa poliittisluontoisen, nk. Joint Way Forward -asiakirjan. Suomi allekirjoitti 4.10.2016 Afganistanin kanssa yhteisen julistuksen (Joint Declaration on cooperation in the field of migration). Suomen suurlähetystö seuraa aktiivisesti paluuseen ja takaisinottoon liittyvien Afganistanin sitoumusten noudattamista käytännössä.
 - § Suomi on sitoutunut tukemaan Afganistania kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti osana kansainvälistä koalitiota. Toiminnan tarkoituksena on vahvistaa afgaaniyhteiskunnan kehitystä siten, että maa kykenisi tulevaisuudessa kantamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja turvallisuudestaan. Suomi on osallistunut Afganistanin vakauttamiseen ja jälleenrakentamiseen vuodesta 2002 lähtien sotilaallisen kriisinhallinnan, siviilikriisinhallinnan ja kehitysyhteistyön keinoin. Afganistan onkin yksi Suomen tärkeimmistä kehitysyhteistyökohteista.
 - o Kahdenvälisten suhteiden perustana läsnäolo maassa
 - § Suomen ja Afganistanin suhteet ovat lämpimät sekä avoimet. Vierailuvaihto on ollut asianmukaista.
 - § Diplomaattisuhteet solmittiin vuonna 1956, mutta maiden välinen ystävyyssoopimus juontaa juurensa jo vuodelta 1928. Suomi ja Afganistan solmivat kahdenvälisen kumppanuussopimuksen huhtikuussa 2013 (voimassa 2024 asti).
 - § Suomen Afganistan-politiikkaa ohjaa myös valtioneuvoston vuoden 2014 selonteossa eduskunnalle esitetyt linjaukset. Selonteon mukaan Suomen tuki suuntautuu kolmelle pääsektorille, jotka ovat suoraan kytköksissä Afganistanin kriittisiin tarpeisiin sekä rauhanrakentamisen ja valtionrakentamisen. Sektoreita ovat: 1) oikeus ja turvallisuus, 2) peruspalvelujen kehittäminen sekä 3) talouden perustan kehittäminen.
 - § Suomen Kabulin edustusto korotettiin vuonna 2008 suurlähettilään johtamaksi suurlähetystöksi. Suurlähettiläänä toimii Hannu Ripatti. Afganistanilla ei ole Suomessa residenttiä suurlähettilästä, vaan maa hoitaa edustautumisensa Tukholmasta käsin.
 - o Edustuston tärkeä rooli kriisinhallintaosallistumisen seurannassa
 - § Suomen panos Naton kriisinhallintaoperaatioissa jatkuu ISAF:n seuraajaoperaatiossa Resolute Support:ssa (tällä hetkellä n. 30 sotilaalla). Osallistuminen on tärkeä osa Suomen Nato-kumppanuutta ja myös transatlanttista suhdettamme. Suurlähetystön ansiokas raportointi ja vaikuttaminen ovat keskeistä operaatio-osallistumista koskevalle seurannalle ja toiminnan arvioinnille.
 - o Kehitysapu valtionrakentamisen välineenä
 - § Suomi on johdonmukaisesti sitoutunut tukemaan Afganistania kansainvälisissä konferensseissa; Bonn 2011, Chicago 2012, Tokio 2012 ja Lontoo 2014. Viimeisin huipukokous järjestettiin 5.10.2016 Brysselissä, jossa annoimme lupauksen tukitason

- säilyttämisestä lähes nykyisellä tasolla vuosina 2017-2020 (noin 30 MEUR vuositasolla). Edustusto seuraa kansainvälisten velvoitteiden toimeenpanoa maatasolla.
- o Aktiivinen vaikuttaminen kehitysavun tuloksellisuuteen vaatii läsnäoloa
 - § Suomen Afganistanin kahdenvälinen tuki kanavoitetaan pääasiassa Maailmanpankin ja YK:n järjestöjen kautta. Suomi on edustettuna näiden organisaatioiden johtokunnissa / korkeimmissa päätöksentekokelemissä ja pystyy maatason viikoittaisen seurannan lisäksi seuraamaan Afganistan-toimintaa päämajatasolla.
 - § Kahdenvälisen kehitysyhteistyön seuranta ulkoasiainhallinnossa toteuttavat ensisijaisesti vastuuvirkamiehet Kabulin edustustossa. He raportoivat jatkuvasti kehitysyhteistyön tuloksista. Afganistanin kohdalla tämä tarkoittaa viikoittaista seuranta ja osallistumista eri ohjelmien toimeenpanoon.
 - § Kahdenvälinen rahoitus kohdennetaan toimijoille, joiden toiminta tukee maan kehitystä useasta eri näkökulmasta ja toisiaan täydentäen (keskiössä: tyttöjen ja naisten oikeudet, korruption vastainen työ).
 - § Pitkän aikavälin tavoitteena on, että maa pystyisi itse ottamaan vastuun omasta kehityksestään ja peruspalveluiden tarjoamisesta kansalaisilleen. Kansainvälisen tuen tarve tulee kuitenkin jatkumaan vielä pitkään Afganistanissa.
 - o Korkean profiilin kahdenväliset tapaamiset
 - § Ulkoministeri Soini vieraili Afganistanissa lokakuussa 2016. Vierailu suuntautui Kabuliin ja Mazar-e-Sharifiin. Vierailun tavoitteena oli tutustuminen siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioiden vaikuttavuuteen ja tapaamiset suomalaistoimijoiden sekä koko Afganistanin poliittisen johdon kanssa.
 - § Lisäksi ohjelmaan kuului Naton Resolute Support (RS) operaation sekä tutustuminen Suomen edustuston toimintaan ja kykyyn sopeutua erityisen vaativaan toimintaympäristöön. Vierailu oli erityisen onnistunut.
 - § Suomen ja Afganistanin väliset poliittiset konsultaatiot järjestettiin toukokuussa 2017. Afganistanin puolelta delegaatiota veti varaulkoministeri Hekmat Karzai, joka konsultaatioiden yhteydessä tapasi ulkoministeri Timo Soinin ja sisäministeri Paula Risikon.
 - § Presidentti Sauli Niinistö tapasi Afganistanin presidentin, Ashraf Ghanin, kahdenvälisessä tapaamisessa UNGA-viikon yhteydessä syyskuussa 2017.
 - Mitä tapahtuu, jos Suomi päättäisi sulkea Kabulin lähetystön?
 - o Suomi toimii Afganistanissa osana kansainvälistä yhteisöä - ei yksin. Afganistanin suistuminen kaaokseen ei ole ainoastaan alueellinen turvallisuushuoli, vaan globaali turvallisuushuoli. Hauraan Afganistanin hylkäämisen vaikutuksen tunnettaisiin kotioivella saakka lisääntyneenä maahanmuuttona. On muistettava myös, että Afganistan on maailman laajin terroristikeskittymä. Maassa ja sen lähialuilla toimii aktiivisesti yli 20 kansainvälistä terroristiryhmittymää. Läsnäolo maassa perustuu kansallisen intressin lisäksi globaaliin turvallisuuden vahvistamiseen. Vetäytyminen ennen aikaisesti Afganistanista todennäköisesti johtaisi rajat ylittävään kaaokseen. Päätökset mahdollisesta vetäytymisestä tehdään tulevaisuudessakin aina osana kansainvälistä yhteisöä.
 - o Turvallisuushukan lisäksi Afganistan on mitä suuremmassa mittakaavassa köyhyysongelma. Avusta riippuvainen Afganistan joutuisi kohtuuttomaan köyhyyden kierteseen, mikäli siltä lopetettaisiin apu. On selvää, että apuriippuvuutta on asteittain vähennettävä. Afganistanin veronkanto onkin noussut positiivisesti viime vuonna ja talouden volyymi on kasvu.
 - Paljonko Afganistaniin on osoitettu määrärahoja vuosien varrella, eritellen kehitysyhteistyö, kriisinhallinta ja lähetystön kustannukset?
 - o Varojen kohdentumista on määrärahojen osoittamisen sijasta luotettavampi tarkastella toteutuneiden menojen kautta, koska kaikkia määrärahoja ei ole suoraan osoitettu Afganistaniin tai Kabulin suurlähetystöön, mutta niitä on kuitenkin ministeriöönkin keskitettyjen määrärahojen toteutuminen kohdennettu ja kirjattu Afganistaniin.
 - o Edustuston oman toiminnan osalta vuosittaiset toteutuneet menot ovat olleet (milj. e):

§ Menomomentti	2011	2012	2013	2014	2015	2016
§ 24.01.01 Toimintamenot	2,4	3,9	3,3	3,7	2,2	1,5

§	24.01.74 Talonrakentaminen	1,2	0,5	0,3		
§	24.30.66 Varsinainen KYT				2,8	2,1
§	Yhteensä	2,4	5,1	3,8	4,0	3,6
§	Vuosina 2012-2014 menoja ovat kasvattaneet rakentamisinvestoinnit.					
§	Vuonna 2015 menoja ovat kasvattaneet mm. sekä momentilta 24.01.01 että momentilta 24.30.66 maksetut panssaroitujen ajoneuvojen hankinnat n. 0,8 milj. euroa. Alkaen vuodesta 2015 kehitysyhteistyömäärärahoista on maksettu myös edustuston vartiointi- ja turvallisuuspalveluita, 2,2 milj. e vuonna 2015 ja 2,0 milj. e vuonna 2016. Vuoden 2016 alusta lähtien kehitysyhteistyömenoista maksetaan turvallisuusmenojen lisäksi myös kehitysyhteistyöedustustojen kiinteistöihin liittyviä menoja 0,1 milj. e.					
o	Kriisinhallintaoperaatioiden toteutuneet menot momentilta 24.10.20 ovat olleet (milj. e):					
§	Operaatio	2011	2012	2013	2014	2015
§	SKJA (ISAF)	20,7	19,4	16,4	11,8	
§	Resolute Support					8,4
o	Kehitysyhteistyön maksatukset Afganistanin osalta ovat olleet (milj. e):					
§		2011	2012	2013	2014	2015
§		22,3	26,2	25,9	28,5	26,4
o	Kaikki em. kohdennukset yhteensä	47,4	50,7	46,1	44,3	39,8
- Onko tiedossa olevia rauhanturvaoperaatioita, jotka eivät vielä näy talousarvioesityksessä?
 - o Varsinaisesti kokonaan uusia operaatioihin osallistumisia ei ole tiedossa eikä linjattuna.
 - o Alustava linjaus jatkamisesta Libanonin UNIFIL operaatiossa on tehty, ja ensisijaisena vaihtoehtona selvitetään osallistumisen jatkamisesta Ranskan johtamassa pataljoonassa. UNIFIL operaation jatko on otettava esille joko vuoden 2018 talousarvion täydennyksessä tai vuoden 2018 lisätalousarvioissa.
 - o Afganistanin Resolute Support –operaation jatkosta käydään keskusteluja operaatioon osallistuvien maiden kesken, todennäköisesti operaation vahvuus nousee hieman. Mahdollista Suomen osallistumisen vahvistamista RS-operaatiossa arvioidaan lähikuukausien aikana.
 - o Myös muiden sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden osalta tehdään säännönmukaista arviointia operaatioiden toimeenpanosta ja muutostarpeista, ja tämä voi vaikuttaa myös Suomen osallistumiseen näihin operaatioihin. Mahdolliset uudet operaatio-osallistumiset rahoitetaan lisätalousarvioiden kautta.
 - Miten YK-uudistus etenee? Liittyy mm. USA sitoumusten mahdolliseen lakkauttamiseen.
 - o Pääsihteeri Guterres linjasi heti toimikautensa aluksi prioriteetteihinsa kuuluvan YK:n kokonaisvaltaisen reformin – erityisesti YK:n kolmen pilarin yhteistoiminnan vahvistamisen. Uudistukset pureutuvat hallintoon, kehityssektoriin sekä rauhan ja turvallisuuden arkkitehtuuriin. Pääsihteeri Guterres näkee kolme reformiraidetta yhtenä kokonaisuutena – keskeimpänä hallintoreformi, jota ilman ei muutosta synny muillakaan raiteilla. Lisäksi pääsihteeri korostanut läpileikkaavasti ennaltaehkäisyyn vahvistamisen merkitystä (The Vision of the SG on Prevention)
 - o Hallintouudistusten tarve kumpuaa YK:n nykyisistä hallintokäytännöistä, jotka pääsihteeri Guterres näkee jäykkinä, byrokraattisina ja toimintaa hankaloittavina. Hallinnon uudistamisen osalta Guterres painottaa kolmea seikkaa: yksinkertaistaminen, desentralisaatio ja joustavuus. YK:lla on pyrittävä myös uuden vastuullisuuskulttuurin vahvistamiseen ja tuloksellisuuden parantamiseen. Tavoitteena on myös budjettikäytäntöjen ja henkilöstö-politiikan yksinkertaistaminen, rahoituksen ja tukitoimien tarkoituksenmukaisempi ja tehokkaampi järjestäminen. Hallintoreformin osalta on julkistettu pääsihteerin raportti, missä esitetään toimia hallinnon uudistamiseksi. Yleiskokoukselta odotetaan syksyn aikana yleistä hyväksyntää pääsihteerin suunnitelmille, keväällä tarkoitus tuoda yksityiskohtaisempi esitys hallinto- ja budjettikomitean hyväksyttäväksi.
 - o Kehityssektorin reformin osalta pääsihteeri korostaa raportissaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen edellyttävän rohkeita muutoksia YK:n kehitysjärjestelmään. Rahoittajamaiden tuki uudistuksille on vahvaa, mutta poliittisen tuen saaminen reformiehdotuksille laajemmalti vaatii todennäköisesti tasapainottelua mm. eri intressien välillä kehitysmaaryh-

män sisällä. Vaikka keskusteluilmapiiri on toistaiseksi ollut hyvä, tiettyä varovaisuutta on ilmassa YK-järjestöjen lisäksi myös ohjelmamaissa. Kehitysmaat eivät halua nähdä leikkauksia YK:n läsnäoloon kentällä, mikä pitkälti sanelee myös niiden tuen uudistuksille. Suomi kannattaa keskittymistä järjestelmän vahvuuksiin sekä suosituksia toiminnan tehostamiseksi synergioita ja yhteistyömahdollisuuksia hyödyntäen ml. mahdolliset järjestöjen tai niiden osien yhdistämiset. Prioriteettina on vahvasti koordinoitu tehokas toiminta maatasolla sekä virtaviivaistettu rahoitusrakenne jolla taataan joustava, innovatiivinen ja laajapohjainen rahoitus. Konkreettisempia esityksiä sisältävän kokonaisvaltaisemman raportin on tarkoitus valmistua joulukuussa 2017 ja siitä neuvotellaan ECOSOCin operatiivisessa segmentissä helmi-maaliskuun vaihteessa 2018.

- o Rauhan ja turvallisuuden arkkitehtuurin uudistuksen tavoitteena on vahvistaa koherenssia ja jatkuvuutta YK-järjestelmässä kriisitilanteissa toimimisessa. Pääsihteerin suositukset tähtäävät kokonaisvaltaisempaan otteeseen, koko konfliktisyklin huomioimiseen ennaltaehkäisystä jälleenrakennukseen ja parempaan koheesioon operaatioiden operatiivisen ja poliittisen puolen välillä. Painopistettä on vietävä enemmän ennaltaehkäisyn suuntaan, ja YK:n kykyä rauhankäytössä ja ennaltaehkäisyssä on kehitettävä. Keskeisenä uudistuksena päätöksentekovaltaa tulee hajauttaa kenttätasolle, ja päämajan päätehtäväksi jää strategien koordinaatio. Käytännössä pääsihteeri esittää mm. sihteeristön rakenteeseen uudistuksia. Tämän pohjalta ensi kevään käsittelyyn laadittaisiin yksityiskohtaisempi pääsihteerin raportti budjettivaikutuksiineen. Tavoitteena on hyväksyntä aloitteille ensi syksyyn mennessä, reformien toimeenpano tältä pohjalta 2017 loppuvuodesta tai ensi vuoden alusta.
- o Pääsihteeri on vedonnut jäsenmaihin vahvan poliittisen tuen saamiseksi uudistusaloitteilleen. Reformille periaatteessa vahva tuki, mutta monet suvereniteettia korostavat maat haaluavat sitoa pääsihteerin käsiä ja tuoda kaikki uudistukset jäsenmaiden päätettäväksi.
- o Suomi tukee vahvasti pääsihteerin uudistusaloitteita ja kannustaa sihteeristöä etenemään toimivaltaansa kuuluvissa uudistuksissa. Suomi on painottanut vastuullisuuden ja eettisyyden kehittämistä sekä hallinnon virtaviivaistamista YK:n toiminnan tehostamiseksi. Resurssit tulisi käyttää vastuullisesti, tehokkaasti ja keskitettävä tukitoimista ohjelmatoimintaan. Myös hyvä hallinto ja organisaatiokulttuurin kehittäminen läpinäkyvämmäksi ja vastuullisemmaksi on tärkeää. Järjestön on myös pystyttävä puuttumaan tehokkaasti väärinkäytöstopauksiin, korruption, petoksiin ja seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja häirintään liittyviin tapauksiin.
- o Presidentti Trump näyttää tunnustavan YK:n käyttöarvon Yhdysvalloille, mutta vastapainona vaatii järjestöltä radikaaleja uudistuksia. Korkean tason viikolla Yhdysvallat järjesti yhdessä 12 muun kanssaisännän kanssa päämiestason tilaisuuden, jolla ilmaistiin tuki pääsihteerin reformialoitteille. Kokouksen yhteydessä 123 maata (ml. Suomi ja kaikki pohjoismaat) allekirjoitti yleisluontoisen poliittisen julistuksen pääsihteerin reformialoitteen tueksi.
- o Tehostamispyrkimykseen USAn taholta liittyvät myös rahoitusleikkaukset. Rauhanturvaoperaatioiden osalta Yhdysvallat esitti budjettineuvotteluissa radikaaleja leikkauksia, sekä ovat esittäneet kaikkien operaatioiden osalta strategisen arvioinnin tekemistä toiminnan tehostamiseksi. On myös odotettavissa että Yhdysvallat ilmoittaa soveltavansa kongressin asettamaa 25 % maksukattoa YK-maksuille myös rauhanturvamaksujen osalta, Yhdysvaltain maksuosuus rauhanturvabudjettiin on 28 prosenttia. Yhdysvallat myös pyrkinee vuoden 2018 neuvotteluissa maksuosuusasteikosta alentamaan omaa maksuosuuttaan.
- o Kehitysjärjestelmän osalta USAn leikkaukset ovat jo osin toteutuneet. Yhdysvallat ilmoitti 3.4 YK:n väestörahasen (UNFPA) rahoituksen lopettamisesta Kemp-Kasten Amendmentin ja Mexico City Policy perusteella joilla USAID-rahoitus kielletään niiltä ei-yhdysvaltalaisilta kansalaisjärjestöiltä, jotka tarjoavat raskauden keskeytyksiin liittyviä palveluita tai tiedotusta. USA perustelee päätöstä UNFPA:n yhteistyöllä Kiinan terveys- ja perhesuunnittelukomission kanssa, jonka harjoittama politiikka täyttää Kemp-Kasten kriteerit.
- o Vuonna 2016 USA:n kokonaistuki UNFPA:lle oli USD 69 milj. eli 8,15 % UNFPA:n kokonaisbudjetista. USA oli UNFPA:n kolmanneksi suurin valtiollinen rahoittaja. USA:n tuen avulla UNFPA on vähentänyt äitikuolleisuutta mm. Etelä-Sudanissa, Irakissa, Jemenissä, Nepalissa, Sudanissa ja Syyriassa.
- o Mikäli kehityssektorin reformi ei toteudu odotusten mukaisesti, nähtäväksi jää aiheuttaako se lisäleikkauksia USA:n vapaaehtoisrahoitukseen. Myös muuten on vielä epäselvää nä-

keekö Yhdysvallat reformit ehdollisena suhteessa YK-rahoitukseen, ja mitä Yhdysvaltain rahoitukselle sääntömääräiseen budjettiin tapahtuu jollei YK-reformit etene sille suotuisalla tavalla.

- Näkemys Suomen kaupallisen yhteistyön tilanteesta.
 - o Suomi on entistä enemmän riippuvainen kansainvälisten talous- ja kauppasuhteiden toimivuudesta. Kilpailukykyimme riippuu kyvystämme hyödyntää ns. globaaleja arvoketjuja kansantalouttamme hyödyntävällä tavalla. Tämä tarkoittaa sitä, että sekä kauppapolitiikan että Team Finland –toiminnan tulee tukea suomalaisyritysten mahdollisuutta viedä, tuoda ja investoida mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.
 - o Pelkkien tavarakaupan vientilukujen käyttäminen mittarina siinä, miten hyvin menestymme kansainvälisessä kilpailussa on harhaanjohtavaa. Keskeistä on se, millaista kotimaista arvonnalisää yritysten kansainvälisestä toiminnasta syntyy. Viennin kotimaisen arvonnalisän osuus on laskenut selvästi viimeisen parinkymmenen vuoden aikana, joten tarvitsemme entistä enemmän kansainvälisen kaupan vapauttamista ja suomalaisyritysten –erityisesti PK-yritysten – tukemista pääsyssä uusille markkinoille.
 - o Vaikka EU-markkinat ovat luontainen ensimmäinen askel monen yrityksen kansainvälistymisessä, on syytä alleviivata nimenomaan EU:n ulkopuolisten maiden mahdollisuuksia. ETLA:n laskelmien mukaan, hyödyt nimenomaan EU:n ulkopuolisesta kaupasta ovat merkittäviä ja entistä useammin kyse on palvelutoimialojen viennistä, joko osana fyysisistä tuotteita tai itsenäisenä palveluvientinä. Näin ollen kauppasopimuksilla ja kauppaa vapauttamalla voidaan saavuttaa Suomen kaltaiselle pienelle avotaloudelle merkittäviä hyötyjä.
 - o Protektionismi ja vapaankaupan vastaisuus ovat kuitenkin olleet viime vuosina kasvussa. Yhdysvaltain hallinnon kauppapoliittiset näkemykset ovat osaltaan vahvistaneet protektionistista ilmapiiriä, joka pahimmillaan johtaisi Suomen kaltaisen pienen avotalouden kannalta erittäin kielteisiin seurauksiin.
 - o Suomi tukee EUn toimia protektionismin patoamisessa ja avoimen ja sääntöpohjaisen kauppajärjestelmän tukemisessa. Euroopan komission pj. Juncker ilmoitti 13.9. useista kauppatoimista, joilla pyritään esim. nopeuttamaan EUn neuvottelemien vapaakauppasopimusten päättämistä. Suomi tukee myös komission suunnitelmaa riitojenratkaisujärjestelmän uudistamiseksi ja monenvälisen investointituomioistuimen perustamista. Toisaalta suhtautuu varauksellisesti komission suunnitelmiin perustaa julkisten hankintojen vastavuoroisuusinstrumentti ja myös asetuseräluonnokseen investointien tarkastelusta, jotka voidaan EUn partnerien keskuudessa nähdä protektionistina toimina.
 - o Kansallisesti Suomi pyrkii tehostamaan vienninedistämistä Team Finland toimintaa kehittämällä. Finpron ja Tekesin yhdistäminen Business Finlandiksi, suurlähettiläiden kasvavat vastuut Team Finland maajohtajina ja UM:n rooli vienninedistämismatkojen koordinaattorina ovat osa tehostamistoimia.
 - o Suomi tukee EUn talousdiplomatiaa, jolla pyritään Unionin tasolla edistämään eurooppalaisten yritysten markkinoillepääsyä ja promovomaan eurooppalaista osaamista ja tuotteita.
- Miten neuvottelut Irakin kanssa ovat edenneet koskien maan kansalaisten palauttamista/vastaanottamista?
 - o Vuosina 2015 – 2017 Irak on ollut yleisin lähtömaa Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden keskuudessa, yhteensä n. 42 000 turvapaikanhakijaa. Maahanmuuttovirasto on tehnyt 23 500 irakilaisia koskevaa päätöstä, joista myönteisiä on ollut 20 % (4791), kielteisiä 48 % (11 420), rauenneita 24 % (5740) ja tutkimatta jätettyjä 7 % (1647).
 - o Suomi on onnistunut vapaaehtoisessa palauttamisessa hyvin, paremmin kuin muut maat. Poliisin ja IOM:n toimesta irakilaisia on palautettu vuoden 2015 jälkeen yli 5000. Vuoden 2017 IOM:n tilastosta näkee, että Suomesta on palannut vapaaehtoisesti yli 800 irakilaista. Toisella sijalla on Kreikka vajaalla 500 palaajalla. Esimerkiksi Saksasta on palannut tänä vuonna alle kymmenen irakilaista. Pakkopalautuksia Suomen poliisi tekee muutamia viikoittain. Ne ovat mahdollisia, kun palautettavalla on matkustusasiakirja.
 - o Irakille on esitetty luonnos palautuksiin liittyvästä yhteistyöpöytäkirjasta. Irak katsoo, että paras tapa on edistää ja rohkaista vapaaehtoista paluuta. Pakkopalautuksiin he suhtautuvat

kielteisesti. Suomi ylläpitää Irakiin aktiivista keskusteluyhteyttä, pyrkii lujittamaan kahdenvälisiä suhteita sekä tarjoaa yhteistyötä ja apua Irakin vakauttamisessa ja jälleenrakennuksessa.

- o Ruotsilla on palautussopimus Irakin kanssa, mutta se ei toimi käytännössä, vaan Ruotsi kamppailee samojen ongelmien kanssa kuin muutkin maat.
 - o EU:n ja Irakin välinen kumppanuus- ja yhteistyösopimus tulee voimaan lähiaikoina. Se antaa komissiolle työkaluja käydä myös maahanmuuttoon ja palautuksiin liittyvää keskustelua Irakin kanssa. EU:n painoarvo neuvotteluissa on vahvempi kuin yksittäisten jäsenmaiden, joten Suomi tulee toimimaan aktiivisesti Unionin toimielimissä, jotta nämä kysymykset otetaan painokkaasti esiin EU:n ja Irakin välisessä dialogissa.
- Arvio irakilaisten motiivista olla vastaanottamatta takaisin oman maan kansalaisia?
 - o Irakin tilanne on erittäin vaikea. Irakissa käydään edelleen sotaa ISIL-terrorijärjestöä vastaan. Se on edennyt hyvin ja ISILin hallussa ei enää ole suuria kaupunkeja. Sen toiminta näkyy edelleen Irakissa laajasti terrori-iskuina ja pelkona on, että terroristit palaavat jo vapautetuille alueille. Kurdistanin itsenäisyyspyrkimykset asettavat vaakalaudalle Irakin alueellisen yhtenäisyyden. Irakissa on maan sisäisiä pakolaisia noin neljä miljoonaa. Maan talous on vaikeuksissa sodan kulujen sekä öljyn hinnan laskun seurauksena.
 - o Myös poliittinen tilanne Irakissa on herkkä. Poliittisia ryhmiä on paljon ja sisäinen kamppailu maan hallitsemisesta on tiukkaa. Parlamenttivaalit pitäisi pystyä järjestämään huhtikuun 2018 loppuun mennessä. Maa on etnisesti ja uskonnollisesti hajanainen ja mosaiikkimaisuutta lisää heimoyhteiskunta.
 - o Kaikkien ongelmien keskellä Irakissa nähdään vaikeana vastaanottaa sellaisia omiakaan kansalaisia, jotka eivät halua palata. Lisäksi aikaisemmin ns. pakkopalautuksiin on liittynyt skandaaleja, joita ei haluta toistaa. Irakin työllisyystilanne on huono, joka ei sekään rohkaise palautuksia. Jos ihmiset eivät saavuta elämisen edellytyksiä, he radikalisoituvat helposti. Taustalla voidaan nähdä myös shiiahallinnon haluttomuutta vastaanottaa sunninuorukaisia, joita suurin osa turvapaikanhakijoista on.
 - o Irakilaiset ovat toivoneet Suomelta kärsivällisyyttä ja aikaa palautustilanteen hoitamisessa.
 - Hallinnonalan mahdolliset kipupisteet talousarvioesityksessä.
 - o Toimintamenot 24.01.01, kasvavat turvallisuusuhkat edustustoissa asettavat paineita joko määrärahan kasvattamiselle tai kyvylle ylläpitää nykyisen laajuista edustustoverkkoa.
 - o Talonrakennukset 24.01.74, ulkomaan kiinteistömme alkavat rappeutua, investointirahoitus on täysin riittämätön yli 200 milj. euron kirjanpitoarvoisen ulkomaan rakennuskannan pitämiseen rakenteellisesti edes nykyisessä kunnossa.
 - o Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot 24.10.20, momentilla ei ole yhtään varalla olo -rahaa, joten kaikki uudet operaatiot edellyttävät lisärahoitusta täydentävässä talousarvioesityksessä ja/tai lisätalousarvioissa.
 - o Varsinainen kehitysyhteistyö 24.30.66, BKTL:n nousu on positiivinen asia, mutta aiheuttaa kehitysyhteistyön rahoituksen prosenttiosuuden pienentymisen jo 0,38 %:in.